

תג זהות | כך הפך מיזם יהודי עתיר טכנולוגיות למקדם איכות החיים של אלפי תושבים מנותקים בקצוות הגלובוס

בלי מחיר

טורקיה מנתקת קשרים צבאיים עם ישראל, מצרים מהווה סכנת חיים לישראל, אך הרב יוסף אייבס, רבה של קהילת ריצ'מונד היוקרתית שבמערב לונדון, מפעיל את המוח היהודי לסיוע לבני העולם השלישי | תחת הארגון שהקים, 'תג - לפיתוח בינלאומי', הוא מייצא לרחבי העולם ומתפעל טכנולוגיות ייעודיות וייחודיות שמסייעות למדינות העולם בפתרון המצוקה הקשה השוררת בהן | ארגונים וחברות ענק מגוייסיים למיזמים הבאים שהם בפיתוח ישראלי בשיתוף עם מדינות ערביות ועויינות שמעולם לא חלמתם על שיתוף פעולה עימן | דיפלומטיה חשאית

מ'מס', צעק הנער בעל העור הצפוד וחיש מהר הסתערו על המשאית בעלת המנוע הרועש עשרות ילדים. ההמולה משכה כבמגנט את כל בני הכפר שבמיאנמר, הלוא היא בורמה לשעבר, הגובלת בבנגלדש ובהודו ונשלטת בידי חונטה צבאית. המשאית שצינור מים שקוף וענק התגלגל הימנה, נעצרה. "מ'מס!" צעק אי-מי בבורמית מתוכה וכולם נשמו לרווחה. המתנדבים היהודים החלו למלא במים את כדיהם של התושבים. מאחור, על המשאית, כבר טיפסו מספר נערים, משתעשעים עם הצעצוע שבא לכפר. לפניהם, על צידה של המשאית, מתוח היה שלט סגול: האותיות 'תג' כתובות עליו בעברית ובאנגלית, כשהן מתייגות כאותיות שעטנ"ץ ג'ץ בכתב יד של סופרי סת"ם. בכפר הסמוך, נעדר כל הציוויליזציה, מתהלך מבוגר, נושא על גבו שק תבואה. כאשר מזג האוויר מאיים להרוס את מזוננו, הוא שולף מכשיר סלולארי מהמתקדמים בעולם ומחייג לידידיו. רבים מהם נושאים עמם את המכשיר שקיבלו מ'תג'. בפינה אחרת על פני הגלובוס, אברך מזוקן חוצה את שדה התעופה באיסטנבול שבטורקיה, שם פעמיו לפאתי הטרימינל אך אינו מוצא את השער המיועד למטוסו. לבסוף הוא מאתר את הפינה, במקום הפחות משופץ, משם ממריאות הטיסות ליעדים מבוקשים פחות. הוא מוסר את כרטיס הטיסה שלו בידי המאבטח וממשיך פנימה. "אדון", קורא לעברו הלה, הוא עוצר מביט לאחור ואיש הביטחון מסביר לו: "טעית, הטיסות לתל-אביב הן בצד השני". הוא מנסה לסמן בידו שהכל בסדר, אבל עובד שדה התעופה מתעקש. הוא אפילו לא מציץ בכרטיס לבדוק מהו היעד הרשום עליו. מה יש ליהודי לחפש באזרבייג'ן?

במקביל, נערכות הכנות אחרונות במשרדי תנועת 'מוחמדיה' שבאינדונזיה המוסלמית, מספר חברים יוצאים לארץ ישראל, ללימודים. חיילי צבא קניה שועטים לעמדותיהם, כאשר תיק עזרה ראשונה בצבעי הסוואה צמוד למדיהם. גם עליו, אותיות בעברית. העולם כולו כמרקחה, הוריקן וצונאמי, רעידות אדמה ועולם שלישי. הגלובוס כמה למוח היהודי, צמא ללידע של העם היושב בציון גם בנקודות עלומות, נסתרות. מבקש לדעת איך אפשר להסתדר בחיים מלאי קשיים. הרב יוסף אייבס, רבה של קהילת ריצ'מונד היוקרתי שבמערב לונדון, קם יום אחד והחליט שהוא הולך על הדבר ההזוי ביותר. מייצא את המוח היהודי מישראל כדי לסייע לעולם כולו, היכן שהברואים אינם מסתדרים בכוחות עצמם. לפני כשנתיים, לאחר הכנה מדוקדקת של מספר שנים, הוא מייסד את ארגון 'תג' - לפיתוח בינלאומי, ויוצא לרחבי העולם לתפעל את הג'ניוס היהודי באסיה, באפריקה ובכל מקום נידח ושכוח. שלושה דברים מנחים אותו: האחד, הקניית ידע ייחודי שניתן לקבל כמותו באיכותו הגבוהה רק מישראל. "אנחנו נעזר רק בדבר שהם לא יקבלו מאחרים", הוא אומר למשפחה. הדבר השני הוא קשרים עם ארגונים מקומיים. "אינך יכול לבוא להודו ולצעוק מ'שירוצה עזרה שירוב אל', צריך לדעת עם מי לעבוד". השלישי הוא גיוס תורמים וחברות ענק למיזמים השונים.

דרום, זהו כינויה של הפעילות. "הם יותר קרובים בדעתם לתושבי בורמה מאשר הישראלים, ולכן עדיף שהם יעשו זאת בתדרוך שלנו", מסביר אייבס. בגיאורגיה, לעומת זאת, ביקשו לדעת כיצד מקיימים 'הדרת פני זקן'. אוכלוסיית הקשישים גדלה והם נצרכו ללידע. עמותת מט"ב הישראלית צונתה לגיאורגים, כשאנשיה מביאים עמם נסיון של עשרות שנים לבניית תשתית שכזו בה. באינדונזיה, הממוקמת בדרום מזרח אסיה, המדינה המוסלמית המאוכלסת ביותר בעולם, הגובלת במלזיה, נדרשו הארגונים השונים למצוא פתרונות לטיפול באנשים בודדים ואומללים. במדינה מוכת האסון הזו, השוכנת בלב ים, שאסונות כרעידת אדמה ושטפונות הינם לחם חוקה כמעט על הזקוקות לסייע, כמו מיאנמר. שיתוף פעולה דרום-

תג

בסיס יומיומי, אין לתושבים שום אפשרות להציל את עצמם. בכירי מט"ב שהו מספר ימים באינדונזיה והכשירו מאות פעילים לטיפול בקשישים. בפנית האוקיינוס השקט, רחוק כ-1000 ק"מ מאוסטרליה הנידחת, נמצאת מדינת איי שלמה, המונה שרשרת של מאות איים. בכל עשרות אלפי הקילומטרים הקיימים במדינה, ישנם רק 15 ק"מ (!) סוללים באספלט משובש. מזג האוויר שבה גשום כמעט בכל ימות השנה. התושבים הרגילו את עצמם להתבסס על כלכלה שבה זורעים וקוצרים לאורך כל השנה. שבועיים בלבד של 'בצורת' בתוך כל ימי הגשמים - יגרמו לנזק איום לתושבים שגם כך מצויים על אי שבו כל גאות קטנה גורמת לנזק בל יתואר.

בימים אלו ממש, שוהה באיי שלמה אחד מנציגי 'תג' ומשרד החוץ הד"ר יואל סיגל. הוא מסייע לתושבים, שרובם דרים ללא כל חיבור למקור חשמל כלשהו, לייצר לעצמם חשמל סולארי על ידי ניצול אנרגיית השמש, בשיתוף פעולה עם הג'וינט. הפרויקט המתבצע במחוז מאליתא, נקרא על ידי המקומיים בעברית 'חזון מאליתא'. נוכחותם של היהודים באיים הינה האייטם הפותח את מהדורות החדשות בתקשורת המקומית. "זה מדהים", מתפעל הרב אייבס, "כל אחד שמגיע מארץ הקודש הוא עבורם כמי ש'יצא מהתנ"ך". בכל פעם שנציג מטעמנו נוחת שם, זה 'עסק' גדול. כולם מתלבשים בכחול-לבן ורוקדים במשך שעה ארוכה 'הודו לה' כי טוב' ושירים ישראלים, בצורה יותר טובה מהישראלים. לפעמים הוא נבוכ מהיחס אל הישראלים כאל בעלי החכמה האדירה בעולם, כמו נחתו משמיים. כל זה, אגב, לא מנע מנציגי איי שלמה באו"ם להיות באי כח המדינה היחידה באזורה - שהצביעה בעד ד"ח גולדסטון, נגד ישראל.

"אין ג'ניוס יהודי"

אך יבטא הרב אייבס את השם 'ישראל', ומיד שריר ינוע בהבעת הפנים של בני שיחו. פעם, כשהתבקש ליצור קשר עם לשכת נסיכות סרביה, התקשר - וזכה ליחס מזלזל. "כל העולם מוכן לעזור, מה יש לכם להציע?" נשאל. "אני מדבר על המומחים הכי טובים בישראל", הגיב. מהצד השני השתררה שתיקה קלה. "הכי טוב בישראל? לא צריך כלום מעבר לזה", השיבו. ישראל תלמד חקלאות, רפואה, תשתיות. ועדיין, "יש דברים שלא נלמד אחרים כמוכן", הוא מסתייג, "אי אפשר עדיין, למשל, לשווק את הידע של מכבי האש הישראלים. זה משהו שכולם מבינים שיש לנו עוד מה להתקדם בו".

מה מושך אברך חרדי, רב קהילה, לצאת בכוז הומניטריות?

"אני תמיד נמשך מגנטית לעשות את הדבר הכי קשה ומסוכן. אני מרגיש שזה כמו מת מצווה שכזה. כמו מסכתות קדשים שלא מדברים עליהן. בורא העולם העמיד וברא את כל בוראיו עם סיבה, ואי אפשר להתעלם מקיומם, הם חלק מעולמו של הבורא. ברור שהיחס של היהדות הוא לא להתעלם מזה". לא לחינם משווה הרב אייבס את העניין למסכתות קדשים. כבר בהיותו כבן 22, בוגר ישיבות חב"ד בעולם, בעל היתר הוראה, היה מעין ראש ישיבה לקבוצת בחורים שלמדה את המסכתות הללו. אחד מספריו התורניים שחיבר, נקרא 'סדר ההשתלשלות'. הספר העוסק בקבלה וחסידות, מתברר, נפוץ ברחבי העולם. בביקורו הראשון באי סרי-לנקה הסמוך לתת היבשת ההודית, הוא נכנס לבית חב"ד עם הפמליה הישראלית ונדהם לראות את ספרו מונח

על השולחן. "אתם רואים?" אמר בניצחון, "תורה זה דבר שנפוץ בכל מקום. יהודי כותב משהו בלונדון וזה מגיע עד סרי לנקה".

את ההרגשה הזו שהתורה נמצאת בכל קרן זווית, הוא יחוש במלוא עצמתה עת יפגוש ב'יהודי הרים' בקובה שבאזרבייג'ן. גלגלת לוחשת של יהדות שומרת מזה שנים על יהודי המקום, רבים מהם מקפידים בכפרים נידחים על קלה כבחמורה, למרות הניתוק מהעולם. ואולי בשל.

מדוע דווקא 'תג'?

"חשבתי לאורך ולרוחב איזה שם אפשר לתת למה שאנחנו עושים, חיפשתי משהו קליט בכל שפה. תג הייתה בחירה נוחה. אבל הסוד הוא שזה ראשי התיבות של 'תורה וגדולה' כפי שגם רשום בעברית על הלוגו.

"לחכמים הייתה תורה וגדולה במקום אחד", הוא פותח במנגינה למדינת, "ונשאלת השאלה, הרי אין גדולה כתורה? אין משהו יותר גדול! אז מה זה תורה וגם גדולה? אלא שהיו אנשים כרבי יהודה הנשיא שמצודתו הייתה פרוסה בכל מקום. הוא השפיע מהידע התורני שלו על כל העולם. הגדולה זה ה'שיווק' של התורה".

כאן מגיע הג'ניוס היהודי. מה יש לנו שאין לאחרים?

"מאוד חשוב לדייק במילים. אנחנו יודעים שיש הבדל בין בשר וחלב. המוח היהודי בנוי אותו דבר כמו כל המוחות. תפתח ותראה... ההבדל הוא בערכים; בתורה, במחשבות ה'יהודיות' השונות. העם

השדכן הראשי, וסמל מגן הדוד

■ מי קיבל את ההכרעה על הורדת המגן דוד מאמבולנסי מד"א?

נוצרי ומוסלמי נועדו ביחד בווייני-גטו, על מנת לקשר ביניהם הם נעזרו ביהודי ולא, זו לא התחלה של בדיחה. ככה זה כשהיהודי מצליח היכן שכולם הזיעו. בשידוך בין כוחות ההצלה האזריים לצלה"א, היה הרב אייבס שושבין ראשי. כמו בסרי-לנקה ובקניה, הוא חורש את ארץ ישראל לארכה ולרחבה, מהצפון למרכז ומשם לירושלים, שם ישנה ישיבה בימי בין הזמנים. הוא נפרד מד"ר עמוס אבגר, היוצא למיאנמר. אבגר הוא זה שחולף למען 'תג' במדרונות משרד החוץ הירושלמי, שם כל הדלתות פתוחות בפניו. לאחר מכן, הוא פוגש בניצוי הפדרציה הבינלאומית של הצלה"א השהיה בארץ. הפדרציה היא המועדון שבו חברים כל ארגוני החירום הרפואי בעולם. הרב אייבס לא היה מודע לדומה שהתחוללה באותו יום בארץ, שבה דרשה הפדרציה של ממד"א להוציא את האמבולנסים שלה משטחי יהודה ושומרון. האמבולנסים היו שייכים לעיריות וסמל מגן הדוד יקולף מעליהם. כך מתערב האר"ם ומחליט מי זכאי לטיפול רפואי ומי לא. יהודים מתיישבים - בחוץ.

"הוא רק רמז שיש משהו שקורה לא ידעתי מזה. הבנתי שיש שינויים במשאל ומתן לגבי הסימונים על האמבולנסים", מסביר הרב אייבס. "דיברנו על יהדות, על העם בציון, על הקשר בין דת להומניטריזם, על איסור והיתר אפילו ועל כשרות ושבת".

■ **אנחנו מדברים על נשיא הפדרציה של הצלה"א?**
"אה, כן, גם הוא כמובין יהודי רוברט קאופמן".

היהודי עבר כל כך הרבה. ליושבים בארץ היו בעיות כמו שיש בעוד מדינות רבות בעולם, ההבדל היחיד הוא שאצלנו חיפשו פתרונות ושם קיבלו את הכל כמובין מאליו, שאין מה לעשות.
"לנו יש ערך יהודי, שאנחנו בכלל לא יודעים שהוא יהודי וזה נראה לנו הדבר הכי טבעי בעולם. כמעט בכל העולם לא פותרים בעיות (!) - בעוד אנחנו, רואים כל בעיה כ'קושיא של תוספות' העומדת לפיצוח. ככה גדלנו. זה לא מהיום ולא מאתמול, זה אלפי שנים. כמו המעשה בגמרא שרבי יהושע בן גמלא ראה את הילדים סובלים והקים להם תלמודי תורה. בגלות המרה והנוראה לא יכולים לחנוך, אבל לא אורך זמן רב - ועשינו משהו. זו הייחודיות שלנו מראשית עמנו, על פני אחרים. זה מזה, נדיה, אבל לנו יש רצון לשנות דברים, עם כח האמונה בבורא עולם. אנחנו מאמינים שהוא רוצה מאיתנו לעשות מה שבידנו. אם אדם עני הוא אמור להישאר עני? לא. התורה מלמדת 'פתוח תפתח', 'הקם תקים', 'עזוב תעזוב'. ביהדות אין בעיה בלי פתרון".

■ **אז בעצם אין לנו IQ גבוה?**
"דווקא ההצלחה של הרעיון האבסורדי הזה מפריכה את התיאוריה. ילד שחושב שהוא טיפוס, לא יצליח גם אם יש לו איי קיו גבוה. יש סיפור על מלמד אחד שבתחילת השנה ראה מספרים על יד השמות של התלמידים: 80, 85, 90. הוא ראה ממוצע ציונים גבוה, והחליט להשקיע בכיתה, שהצלחה אותה שנה מעל ומעבר. בסוף התברר שאלו היו... מספרי הארונות של התלמידים. התורה מאמינה בכל אחד ועל זה חונכנו דורות על גבי דורות. היא מחכימת פתי. זה מה שגורם שבכל העולם יהודים המציאו את הפתרונות הגדולים ביותר. גם הטיפוס יצליח בסוף. 'כי היא... ביתכם לעיני העמים'".

קשה לעצור את התלהבותו כשהוא נסחף. כאן, כבעל תואר אקדמי בקאוצ'ינג - אימון אישי, הוא גולש ליעד אחר, אך ממחר לחזור. תוארו המלא הוא הרב ד"ר יוסף אייבס, אך הוא אינו משלים עם

תג

כינויים אלו. "אני יוסי אייבס", הוא מציג את עצמו, חש שלא בנוח כשמישהו פונה אליו כ"כבוד הרב".

"מיליוני מוסלמים רוצים ישראל"

אנטישמיות. זה המונח הראשון שעולה בלב כל מי ששומע על הפעילות החריגה משהו בקצוות העולם. לא בכל יום מסתובב יהודי חרדי, במדינות שלחלקן אף אין קשרים דיפלומטיים עם מדינת ישראל, בזמן שברוב הפעמים הוא לצד משלחות ישראליות שונות, של ארגוני חסד או שלוחות של אגף 'מש"ב' במשרד החוץ הישראלי האמון על סיוע למדינות העולם השלישי.

"אנשים שואלים אותי: הרי שונאים אותנו", והוא עונה: "זה לא נכון. אנחנו לא עובדים בלבנון או בלוב".

■ **באינדונזיה יש 'רק' למעלה מ-250 מיליון מוסלמים...**

"זה כמובין יותר מכל מדינת ישראל, אבל עם כל השנאה, עדיין לעשרות המיליונים יש הדרת כבוד מפתיעה כלפינו. אנטישמיות לא ראית, אבל אנחנו חשים מפעם לפעם עוינות, מבינים שיש דברים עדינים. בכל המדינות מעדיפים דווקא את ישראל על פני אחרים. יש בארץ משהו שונה משאר המדינות. מקבלים אותנו בכבוד גדול אבל זה לא כל כך פשוט, אתה לא יכול להסתכל ברוגע על מדינה שבה היו מהומות נגד ישראל. מוכרחים להבין את המצב. קח למשל, את ירדן. שם, אנו מפתחים מיזמי טכנולוגיה שונים תוך קירבה רבה. אנו עומדים בקשר הדוק עם ד"ר מוחמד אל חדיד, בן דודו של המלך עבדללה. הוא מצטרף לפעילות בכל העולם". אבל עדיין, גם הרב אייבס מסכים: "אנו טרם יכולים לרוץ בחופשיות בירדן".

כבדהו וחשדהו, אנו מעירים. "לא חשדהו. זה כמו

את שפמו העבות. נציג מגן דוד אדום פתח בדברים על שיתוף פעולה בין מוסלמים ליהודים. הרב אייבס ניסה את מזלו בשיטה הקבועה. קצת אברהם וישמעאל, בתוספת סלט עשוי היטב של משפטים ומילים דיפלומטיות. הנשיא היה קר לדברים, הוא אמנם קיבל את המשלחת קודם לכן בחום רב - אבל ברגעים הללו, משום מה, זה לא עבד. הפגישה המקצועית נמשכה כרגיל. דקות לאחר תום הפגישה יוצא אליהם מנכ"ל הסהר האדום, כובש את צחוקו. "אתם יודעים שהנשיא הוא... יהודי?!". רק אז קלטו צמד היהודים כי הלה רמז שוב ושוב אך הם לא חלמו

על כזה דבר. "יש עשרות אלפי יהודים, יש גם קהילה במדינה, אבל ששנייה הסהר יהיה יהודי?" התפלאו. לא מדינה קלה היא אז'רבייג'ן. לפני קרוב לשני עשורים הייתה מצוייה במלחמה כואבת מול ארמניה, כספיה לפירוק ברית המועצות. במקום נוצר סוג של מאבק כדוגמת הסכסוך הישראלי-פלסטיני. הגבול המתוח ממוקש כולו. הנפגעים מהאדמה זרועת המוקשים היו תושבי האזור שבכל יום הורגלו לרעש הפיצוצים ולאסונות. בפרוייקט שבו היה מעורב 'תג', יצרו כ-56 מקומות מעבר בטוחים ומוגנים לילדים, שם ניתן לעבור ללא סכנת חיים.

"לצערנו, לאחרונה זה היה המצב גם באופקים ובאשדוד", אומר אייבס, "אלא שלהם אין 'הצלה', 'ומד"א'. היום, המצב קצת שונה, בסיוע הארגונים הישראליים מוקמים מערכי חירום וארגוני סיוע לנוער בסיכון. קבוצת הספורט המקומית, נושאת עמה על מדיה את סמל הסהר האדום וגם את האותיות העבריות - 'תג'.

אומן אומן, ראש השנה

נשיא הסהר האדום האד'רבי ישב מולם, מסדר

בימים אלו, בביקורו בארץ, בעוד משפחתו נופשת, אין לו רגע דל. הוא ממחר מפגישה עם ראשי אוניברסיטת בין גוריון למנהל 'יד שרה', עמם הוא עובד בשיתוף פעולה, כאשר בין היתר תכננו ב'יד שרה' להיענות לבקשת ירדן לסייע בהעברת ידע להקמת מעצמת חסד שכזו במדינתם.

גם 'יד שרה', שבראשה עומד יהודי חרדי, אינה טומנת את ידה בצלחת וכחברה באר"ם מסייעת מזה שנים לעשרות מדינות בידע העצום שלה כאשר מרחבי העולם באים נציגי ארגוני חסד ללמוד ולנסות להעתיק את המודל המוצלח.

"אני מקווה שהם יעזרו לנו גם באומן", פולט הרב אייבס, ומוסיף: "לא חשבתי שזה כל כך מורכב".

אל העיירה אומן, זו של רבי נחמן, הגיע אייבס לאו דווקא בשל היותו חסיד. בשנים האחרונות גדל באומן משמעותי מספר העולים לציונו של רבי נחמן מברסלב באומן. השנה, עם כניסתו לתוקף של הווייתור על הצורך בויה ואשרת כניסה כפי שהיה נהוג עד כה, רק מתעצמת כמות הבאים, עם צפי של קרוב ל-40% יותר ממניין המתפללים בשנה שעברה. בימים אלו כבר נרשמו בודאות עשרות אלפי מתפללים בטיסת הצ'ארטר בלבד (!). אנשי השלטון באוקראינה נתקפו בהלה. כל מקרה של הגעה לבית חולים נהפך לסיפור מייגע. הם פנו לצלה"א, שפנה לארגון היהודי המקביל להם, מד"א, וביקשו סיוע. מגן דוד אדום שלא מצא תקציב פנוי לכך, יצר קשר עם הרב אייבס שזיהה, שוב, הזדמנות שבה יוכל לעזור למדינות העולם מחד, ולהעניק פתרון רפואי לאחיו.

הוא נכנס בוואקום המתחים שבין האוקראינים ליהודים, שטיפסו בעת האחרונה, והביא להקמת תחנת מד"א רשמית באומן, עם אמבולנס משלה. "זו הייתה סיעתא דשמיא לא רגילה", הוא מתרגש בשיחה ל'משפחה', "לא פניתי לאיש. הגיע אלי אדם וביקש מיזומתו לתרום לאחד הפרוייקטים של 'תג'. הצעתי לו רשימה ארוכה של כ-15 אפשרויות שונות, והוא בחר באומן". מיד לאחר מכן, יצר אייבס קשר עם רבני ברסלב ויודא שהכל ייעשה בהסכמה מלאה. "לא חשבנו לרגע אחרת", הוא מדגיש.

אנו מנסים לגעת בגחל הלוהט ולשאול היכן ארגוני ההצלה, ש'איבטחו' את אומן עד היום. האם מאבקי הכוחות בינם לבין מד"א גרמו לדחיקתם מן הפרוייקט הזה. "בוודאי שהייתי מעדיף שכולם יהיו", הוא מסביר, "דיברתי גם עם אנשי 'הצלה', אבל אני יכול לעבוד רק עם ארגון רשמי ולעת עתה זה מד"א. יש לי קשר לדברים הבינלאומיים בלבד, לא לנושאים הרגישים הללו".

עניי עירך קודמים(?)

לא רק באומן זוכים היהודים לקבל ולא רק לתת. לפני מספר חודשים, ביחד עם ארגון 'אלף', נערך בארץ מסע בר-מצווה לנערים יתומים ונזקקים, בו קיבל כל אחד בין היתר זוג תפילין מהודרות במתנה. כאן עולה השאלה המציקה.

■ **מה עם 'עניי עירך קודמים'?**
"חלילה. איני מתעלם מהבית. אני עושה זאת במקביל. בכלל עניי עירך, מדובר על הסביבה הקרובה. מובן שאי אפשר כל החיים לעסוק רק במשפחה ובשכנים, אלא שזה קודם בסדר העדיפויות, ואחרי זה יש עוד דברים. בוודאי שרוב המשאבים של המדינה היהודית

צריכים ללכת אלינו, אבל כשיש בעולם עוד מיליוני בני אדם, שאי אפשר לומר שהקדוש ברוך הוא שרחמיו על כל מעשיו מתעלם מהם, הם לא נבראו ללא תכלית, בסופו של דבר יש לנו עולמות של עשייה, זה מתחיל עם המשפחה, נמשך לקהילה, לשכונה, אבל לא צריך להגביל את זה רק לבית. באותה המשנה שבה כתוב "חביבין ישראל שנקראו בנים", כתוב גם "חביב אדם שנברא בצלם"

■ לא חסר בארץ נזקקים שכל סיוע חשוב להם. מדוע צריך להרחיק לסרי לנקה?

"אנו בכלל לא עוסקים בתרומות כספיות. התקציב מאוד קטן, ורובו מגיע ונתרם בכוונה תחילה לזה, על ידי אומות העולם – חברת 'גוגל', 'האו"ם, ממשלת ארצות הברית ועוד. אני משתמש בעיקר בידע ופחות בכסף. גם משרד החוץ תורם משהו לתקציב אבל זה הרבה פחות מהסטנדרט הבינלאומי, על פי ההלכה זה בטל באלף. אפילו באלפיים, כי הישראלים מביאים

"עשיתי חיפוש על ערים חדשות באנגליה, קמו 27 ערים בלבד במשך הזמן מאז שקמה מדינת ישראל. ובארץ? למעלה ממאה וחמישים ערים! הכל חדש. הכל היה מאפס. בסוף המצב לא כל כך נורא".

■ היית במאהל בתל אביב?

"הייתי שם. לדעתי זה התקלקל בדרך, זה הפך להיות עץ שכל אחד תולה עליו את חפציו. כבר אין מסה. יש שם אוהל של צמחונים או כאלה שדואגים לזכויות החי. צדק חברתי? זה לא. כל אחד רוצה לצעוק עד השמיים שכולם ישמעו לו. אבל באמת קיימת מצוקה, יש פיתרון, רק לא רוצים לבצע".

הכל מעליו

על גדות נהר התמזה שבלונדון, כשבאופק נראה הגן הבוטני הגדול בעולם, ניצב שלט המורה על "בית כנסת ק"ק ריצ'מונד". הרב יוסף אייבס הוא המנהיג הרוחני, החזן, בעל הקורא, בעל הכנסת האורחים, ובעצם – הכל. עד לפני מספר שנים הוא היה רבה של הקהילה היהודית בחצי האי וויילס שבבריטניה. כאשר ילדיו גדלו ונזקקו לחינוך חרדי מבית ישראל סבא, הוא העדיף את מוסדות התורה שבשכונת סטמפורד-היל. הקהילה נמצאת בראש מעייניו.

"אתה לא יכול להיות רב ולתת הרגשה שאתה לא נמצא", הוא מצהיר. בשלט רחוק הוא מטפל

בבת-המצווה של אחת מבנות הקהילה ובשלוש בית המצריך אותו באופן מייד. במקביל לזה ולפעילותו כמייסד 'תג', הוא מסיים בימים אלו כתיבת ספר נוסף. וזה לא הכל. "גם המשפחה היא פרויקט וחלק מעבודה, ועדיין אני מחוייב בלימוד תורה כמו כולם", הוא מחייך. כיצד משלבים את שניהם? הוא אינו נוטל אפילו רגע של חופשה, ומשתמש בשירותי התחבורה הציבורית, שם הוא מוצא את הזמן... לשבת וללמוד. "זה הרבה סייעתא דשמיא", הוא מסכם.

מהחופשה בארץ הוא מתנער. "זה המשפחה שנופשת". בשבת בצהריים, בשכונת עזרת תורה, ילדים אוחזים בידיהם ממתקי 'עונג שבת', העטיפות מושלכות על הארץ. יליד משפחת אייבס רצים לאביהם בתדהמה. בנוסף לכל הוא גם רגיש לאיכות הסביבה. הדבר מחזיר אותו לגיל שש. הוא צעד עם אביו, תולש מעץ סתמי מספר עליים. לא חלף רגע והוא 'חטף' זעקה מסוף העולם ועד סופו. "כשהריי"צ מליובאוויטש היה ילד, הוא גם תלש עלה. אביו אמר לו כי אם הצמיח ה' עלה, כנראה שהוא אמור להישאר בצורה הזו", שמע את דברי התוכחה.

"ספר החינוך כותב ש'זוהי דרכם של צדיקים ועושי מעשים טובים... הם אינם פוגעים לעולם אפילו לא בגרגר חרדל, וכל הרס שהם רואים מרגיז אותם'. חורה לו שהעולם הגדול נטל את ערכי איכות הסביבה בעוד הם ערכי התורה. "התורה שלנו יותר מתקדמת מכל מה שיש היום. על צער בעלי חיים, אדם יכול למצוא את עצמו בכלא, אבל אין להם את ההלכות שאסור לקנות בעל חיים אם הוא לא יכול להאכילו; 'לבהמתך', לפני שאתה אוכל; 'לא תחסום', 'לא תחרוש', לא לעקור עצי פרי בכל מצב".

הוא מודע היטב לגזירות השחיטה המרחפות באירופה וסבור שזהו רק תירוץ אנטישמי. "הירוקים כל כך פנאטיים עד גועל", הוא אומר בפאתוס, אכפת להם על בעלי חיים יותר מעל בני אדם. אבל בגלל זה נוותר על מצוות? זה לא ערך עליון, אבל אלו משניות מפורשות. יש סוגיות בבבא בתרא איפה אפשר לעבד עורות בלי שזה יזיק. זה כמו שור שנגח, למה שיחשבו שזה ערכים שלהם! היכן ה'חכמתכם ובינתכם'..."

בסיורו בעולם הגיע הרב אייבס למסקנה כי העולם יודע את האמת לגבי ישראל. שיחה עם בכיר באיחוד האירופי, רק חיזקה את דעתו. בתקופה הקרובה, תיערך לכבודו קבלת פנים בפרלמנט הבריטי. אבל הוא, רואה מולו רק את ישראל. "בסוף, אני מרגיש שרק לקום בבוקר בארץ – כבר שווה משהו. אין מקום טוב יותר מהארץ. בעצם היותה של משפחתי פה – אני כבר עושה משהו חשוב".

בדרך, הוא אומר לנהג מונית שמתעניין במעשיו, כי הוא "מחפש ישראלי שחושב שארץ ישראל טובה". האחרון צוחק.

אבל הרב אייבס משוכנע, "סגרתי עם עצמי, זה רק שאלה של מתי ולא שאלה של האם", כשהוא רומז על בואו ארצה אי-שם, מתישהו.

■ אתה ציוני? ניסיון להבין.

"אני לא שייך לשום אידיאולוגיה. אני לא חניך 'בני עקיבא' או 'השומר הצעיר' וגם לא נטורי קרתא. אני יהודי שמתפלל לירושלים עירך ברחמים תשוב. עד גיל 20 לא הייתי בארץ. בהתחלה לא התלהבתי, היה קשה, אבל הגעתי למסקנה שאפשר להסתכל גם על הטוב".

מי כמותו יודע ש'אוורא דארץ ישראל – מחכים'..."